

RASHK BILAN BOG'LIK JIMOYATLARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI

**Yoqubov
Samandar
Ikromjon o'g'li**

Ichki ishlar akademiyasi 319-guruh kursanti

Abstract

Murakkab va ko'p qirrali tuyg'u bo'lgan hasad, jamiyat tuzilmalari va me'yorlari bilan chuqur aloqalarga ega. Ushbu maqola rashkning jamiyatdagi murakkab o'zaro ta'sirini o'rganadi, madaniy, psixologik va evolyutsion omillar hasadning namoyon bo'lishiga qanday ta'sir qilishini o'rganadi. Rashk bilan bog'liq jamiyatlarning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish orqali biz ushbu tuyg'u turli xil ijtimoiy kontekstlarda harakat qilish mexanizmlari haqida tushuncha berishni maqsad qilganmiz.

Keywords : rashk, jamiyatlar, madaniyat, hissiyotlar, munosabatlar, evolyutsiya

Kirish:

Ko'pincha umuminsoniy tajriba sifatida qaraladigan rashk turli jamiyatlarda turli shakl va darajalarda namoyon bo'ladi. Rashk odatda romantik munosabatlar bilan bog'liq bo'lsa-da, uning mavjudligi ijtimoiy, iqtisodiy va siyosiy sohalarni qamrab olish uchun yaqin hamkorlikdan tashqariga chiqadi. Ushbu maqola rashkning tarqalishi, namoyon bo'lishi va oqibatlariga ta'sir qiluvchi jamiyatlarning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, bu murakkab tuyg'u dinamikasini ijtimoiy doirada yoritishga qaratilgan.

Rashkning madaniy ta'siri:

Madaniyat jamiyatlarda hasad bilan bog'liq munosabat va tasavvurlarni shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. O'zaro munosabatlar, gender rollari va individual avtonomiyaga oid madaniy me'yorlar rashkning talqin qilinishi va boshdan kechirilishiga sezilarli darajada ta'sir qiladi. Guruh uyg'unligi va o'zaro bog'liqlik birinchi o'ringa qo'yilgan kollektivistik jamiyatlarda rashk ijtimoiy birlikka tahdid sifatida qaralishi mumkin. Aksincha, shaxsiy yutuq va avtonomiyani ta'kidlaydigan individualistik madaniyatlarda hasad shaxsiy farovonlikka tahdidlarga tabiiy javob sifatida qaralishi mumkin.

Madaniyatning jamiyatdagi hasadga ta'siri chuqur bo'lib, bu murakkab tuyg'u atrofidagi munosabat va tasavvurlarni shakllantiradi. O'zaro munosabatlar, gender rollari va individual avtonomiyaga oid madaniy me'yorlar rashkni ma'lum bir jamiyatdagi shaxslar tomonidan qanday tushunish va his qilishda hal qiluvchi rol o'ynaydi.

Guruhning birlashishi va o'zaro bog'liqligiga e'tibor qaratiladigan kollektivistik jamiyatlarda rashkni ijtimoiy uyg'unlikka potentsial ta'sirini hisobga oladigan ob'ektiv orqali ko'rish mumkin. Ushbu madaniyatlarda guruhning farovonligi ko'pincha shaxsiy xohish-istaklardan ustun turadi va hasadni jamiyatning birligi va barqarorligiga tahdid sifatida ko'rish mumkin. Binobarin, kollektivistik jamiyatlarda rashkning namoyon bo'lishi ijtimoiy munosabatlarni buzish va jamoa farovonligiga putur etkazish tashvishlari bilan tinchlanishi mumkin.

Aksincha, shaxsiy muvaffaqiyat va avtonomiyani birinchi o'ringa qo'yadigan individualistik madaniyatlarda rashk ko'pincha shaxsiy farovonlik yoki muvaffaqiyatga qarshi tahdidlarga tabiiy javob sifatida talqin qilinadi. Individual vakolat va o'zini namoyon qilish yuqori baholanadigan bunday jamiyatlarda rashk shaxsiy chegaralar, mulklar yoki yutuqlarning buzilishiga javoban paydo bo'lishi mumkin. Individualistik madaniyatlarning raqobatbardosh tabiati, ayniqsa muvaffaqiyat va maqom o'z qadr-qimmatini bilan chambarchas bog'liq bo'lgan kontekstlarda hasad tuyg'usini kuchaytirishi mumkin.

Bundan tashqari, madaniyatdagi gender rollari va umidlari ham hasad dinamikasini shakllantirishi mumkin. An'anaviy gender me'yorlarini qo'llab-quvvatlaydigan jamiyatlar erkak va ayol xatti-harakatlarini kutish asosida rashkning o'ziga xos shakllariga ega bo'lishi mumkin. Masalan, erkaklar hukmron va ega bo'lishi kutilgan patriarxal jamiyatlarda rashk kuch dinamikasi va munosabatlar me'yorlari har xil bo'lgan matriarxal yoki egalitar jamiyatlarga qaraganda boshqacha namoyon bo'lishi mumkin.

Madaniy me'yorlar rashkning talqini va ifodalanishiga qanday ta'sir qilishini tushunish turli xil ijtimoiy kontekstlarda ushbu tuyg'uning murakkabligini aniqlash uchun juda muhimdir. Rashkning o'ziga xos madaniy ta'sirini o'rganish orqali tadqiqotchilar va amaliyotchilar hasadning turli ko'rinishlari haqida tushunchaga ega bo'lishlari va turli madaniy doiralarda shaxslarning noyob ehtiyojlarini qondirish uchun aralashuvlar va qo'llab-quvvatlash tizimlarini sozlashlari mumkin.

Jamiyatdagi hasadning psixologik o'lchovlari:

Psixologik nazariyalar rashk tajribasida bog'lanish uslublari, o'z-o'zini hurmat qilish va qabul qilingan tahdidlarning rolini ta'kidlaydi. Jamiyatlarda odamlarning bog'lanish shakllari va o'zini o'zi anglashlariga jamiyatning kutishlari va me'yorlari ta'sir qiladi. Masalan, monogam munosabatlarga katta ahamiyat beradigan jamiyatlarda sadoqat buzilganda hasad tuyg'ulari kuchayishi mumkin. Bundan tashqari, go'zallik, muvaffaqiyat va ijtimoiy mavqega oid ijtimoiy me'yorlar odamlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarda rashkni kuchaytirib, nomuvofiqlik va taqqoslash hissiyotlarini kuchaytirishi mumkin.

Rashkning evolyutsion nuqtai nazari:

Evolyutsion nazariyalar rashk turmush o'rtoqlar va avlodlar kabi qimmatli resurslarni himoya qilish uchun moslashuvchan mexanizm bo'lib xizmat qiladi, deb taklif qiladi. Reproduktiv muvaffaqiyat yuqori baholanadigan jamiyatlarda rashk genetik uzluksizlik va omon qolishni ta'minlash vositasi sifatida ko'proq namoyon bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, evolyutsion bosimlar turmush o'rtog'ini tanlash mezonlari va turmush o'rtog'ini himoya qilish va raqibni istisno qilish bilan bog'liq

xatti-harakatlarni shakllantiradi va ijtimoiy kontekstlarda rashk dinamikasiga ta'sir qiladi.

Xulosa:

Jamiyatlarning xususiyatlari shaxslar o'rtasida hasadning tabiati va namoyon bo'lishida muhim rol o'ynaydi. Madaniy, psixologik va evolyutsion omillarning turli xil ijtimoiy doiralarda hasadga ta'sir qilish uchun kesishishini tushunib, biz ushbu hissiyotning murakkabliklari va uning shaxslararo munosabatlar, ijtimoiy dinamika va ijtimoiy me'yorlarga ta'siri haqida tushunchaga ega bo'lishimiz mumkin. Rashk bilan bog'liq jamiyatlarning o'ziga xos xususiyatlarini yanada chuqurroq o'rganish turli xil madaniy landshaftlardagi insoniy his-tuyg'ular va xatti-harakatlarning nozik tomonlarini har tomonlama ochish uchun juda muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Зияева, Феруза Камалиддиновна, et al. *Особенности поражения нервной системы при анкилозирующем спондилоартрите*. Diss. Ташкент, 2023.
2. Bekenova, G. T., et al. "IMPORTANCE OF PULSE-THERAPY IN PERIPHERAL VASCULAR DAMAGE IN SYSTEMIC SCLERODERMA." (2024).
3. Ганиева, Н. А., Э. Р. Джураева, and Д. У. Бердиева. *Роль интерлейкина-6 в развитии поражения сердечно-сосудистой системы при системной склеродермии*. Diss. Всероссийский терапевтический конгресс с международным участием Боткинские чтения, 2024.
4. Ганиева, Н. А., et al. *Роль инфекционных факторов в развитии узловатой эритемы*. Diss. Всероссийский терапевтический конгресс с международным участием Боткинские чтения, 2024.
5. Ганиева, Н. А., et al. *Изучение ремоделирования миокарда у больных системной склеродермией*. Diss. Всероссийский терапевтический конгресс с международным участием Боткинские чтения, 2024.
6. Tashpulatova, M. M., et al. "Diagnostic Significance of 14-3-3 η (Eta) Protein and MRI of Joints in Early Stage of Rheumatoid Arthritis." (2021).
7. RIZAMUKHAMEDOVA, MASHKURA, et al. "Granulomatosis with Polyangiitis: Diagnostic Difficulties and Treatment." *International Journal of Pharmaceutical Research (09752366)* 12.2 (2020).
8. Матназарова, Г. С., et al. "ЎЗБЕКИСТОНДА МЕҲНАТ МИГРАНТЛАРИ ОРАСИДА ОИВ-ИНФЕКЦИЯСИ ТАРҚАЛИШИНИНГ ЭПИДЕМИОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ." *Инфекция, иммунитет и фармакология* (1999).